

การศึกษากระบวนการและความต้องการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้าน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

A study of processes and needs for the development of the Chiang Khan Indigenous Community Fisheries Enterprise Group, Loei District, Loei Province

สุทธิพร ชมภูทอง

Suttipron Chomphutong

ABSTRACT

The Research of this study were to processes and needs for the development of the Chiang Khan Indigenous Community Fisheries Enterprise Group, Loei District, Loei Province, This group is participation of people in the community. To generate income for people in the community. A group of local fishery enterprises that have the cooperation of villagers To generate income for people in the community to have an increased quality of life that is unemployed or to find hobbies Do by taking care of tourists will come from the community care And complete various activities until the end of the activity With the following activities (1) See Chiang Khan Fisheries Museum (2) Cruise designated as a tourist service point. That can cruise the atmosphere on the two sides of Thailand-Laos By the Mekong River And learn the way of fishing With a group of fishermen serving throughout the trip Since knowledge creation Various fish species In the Mekong River, sharing the history Along with providing tourists with a cruise, fishing, learning the way of life of Chiang Khan folk fishermen. Both this Rim Khong Agricultural Tourism Community Folk fishery with Mr. Prai Yun Sae as the group president It consists of 12 members. The group is managed by dividing the responsibilities according to the skills of the people in the group. Currently, the Rim Mekong Agricultural Tourism Community Enterprise Group, Chiang Khan District, is popular with surfers. Travel a lot Not providing enough human resources to the needs of tourists and group members, still lacking communication skills and work potential, including tourist services resulting in reduced quality

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านเป็นกลุ่มวิสาหกิจที่มีความร่วมมือของชาวบ้าน เพื่อสร้างรายได้ให้คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ว่างงานหรือหางานอดิเรกทำ โดยการดูแลนักท่องเที่ยวจะมาจากคนในชุมชนดูแล และทำกิจกรรมต่างๆจนเสร็จสิ้นกิจกรรม โดยมีกิจกรรมดังนี้ (1) ชมพิพิธภัณฑ์ประมงเชียงคาน (2) การล่องเรือกำหนดให้เป็นจุดบริการนักท่องเที่ยวที่สามารถล่องเรือชมบรรยากาศสองฝั่งไทย-ลาว ริมแม่น้ำโขง และเรียนรู้วิถีประมง โดยมีกลุ่มชาวประมงคอยให้บริการตลอดทริป ตั้งแต่ให้เกร็ดความรู้ พันธุ์ปลาสชนิดต่างๆ ในลำน้ำโขงถ่ายทอดความเป็นมาในอดีต พร้อม

ด้วยการให้บริการนักท่องเที่ยวล่องเรือจับปลาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านเชียงคาน ทั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรริมโขงประมงพื้นบ้านโดยมี นายประยูณ แสนแอส เป็นประธานกลุ่ม ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน มีการบริหารจัดการกลุ่มโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะของคนในกลุ่มที่มีในปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรริมโขงประมงพื้นบ้านอำเภอเชียงคานจังหวัดเลยได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ทรัพยากรบุคคลไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสมาชิกในกลุ่มยังขาดทักษะในการสื่อสารและศักยภาพในการทำงานกลุ่มรวมถึงการบริการนักท่องเที่ยวส่งผลให้คุณภาพในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลดลง จึงมีความต้องการพัฒนาภายในกลุ่มโดยต้องการฝึกอบรมเสริมทักษะการบริหารจัดการ รวมถึงต้องการให้จัดการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรภาพ/การพูด/การบริการ เพื่อนำไปใช้ในบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีเป้าหมายการพัฒนา แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กำหนดเป้าหมายด้าน ต่างๆ ในช่วงเวลา 5 ปี โดยคำนึงถึงการดำเนินการ ต่อยอดไปสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 14 และ 15 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี และในขณะเดียวกันแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ จัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดในรายละเอียดมากกว่า ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมาเพื่อให้กำกับและ เชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมายในแผนระดับรอง และแผนปฏิบัติการต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการ จัดสรรงบประมาณและแผนปฏิบัติการต่างๆ ต้อง แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงจากเป้าหมายที่เป็น ผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์หลักๆ กับผลผลิตในระดับ แผนงานและโครงการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ ละกลุ่มบูรณาการของการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงความเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ของภาครัฐ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564))

ยุทธศาสตร์การพัฒนาได้กล่าวถึงการ พัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทยอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวไทยอยู่ในภาวะขาดสมดุลและ มีความ เสี่ยงต่อการเติบโตอย่างไม่ยั่งยืนค่อนข้างสูง เนื่องจากการเติบโตเป็นไปในลักษณะก้าวกระโดด จนเกิดปัญหาการรองรับไม่เพียงพอและส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่วนแบ่งตลาด 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดมาจาก 2 ตลาดคือตลาด จีนและรัสเซีย และรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 2 ใน 3 มาจากจังหวัดท่องเที่ยวเพียง 5 จังหวัด ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ทางลบในตลาดหรือ จังหวัดท่องเที่ยวหลักจะส่งผลต่อการเติบโตของ

นักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทันทีซึ่งเคยปรากฏ ชัดเจนในช่วงวิกฤตต่างๆ ที่ผ่านมา เช่น เหตุภัย พิบัติจากคลื่นสึนามิจ.ภ.เกิด เหตุมหาอุทกภัยปี 2554 และเหตุความไม่สงบทางการเมืองใน กรุงเทพฯ(ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว (พ.ศ.2558- 2560))

การกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวปัจจุบัน นั้นจึงมีความสำคัญในเรื่องของการเพิ่มรายได้ ให้แก่ประเทศและคนในประเทศ เพื่อต้อนรับ นักท่องเที่ยวต่างประเทศ และในประเทศให้มีการ หมุนเวียนของเงินภายใน ประเทศอย่างต่อเนื่องทำ ให้การมีสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้นไม่ ว่าจะเป็นการท่องเที่ยว (1)การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กับการระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้องของภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและ การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อ มุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ อย่างยั่งยืน (2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวอย่าง มีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวที่ เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมี กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้ การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมี ส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการ รักษา ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (3) การท่องเที่ยวเชิง ธรณีวิทยา (geo-tourism) หมายถึงการท่องเที่ยว ในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อ ดู ความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการ เปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลกศึกษาธรรมชาติของหิน

ดิน แร่ต่าง ๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว (4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและผลิตผลในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น (5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาลที่แสดงถึงทางเลือกการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่อยากท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ตามชอบ

จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง มีสภาพอากาศที่เย็นสบายเกือบทั้งปี ทั้งนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเลย เช่น การละเล่นผีตาโขน ประเพณีไหลเรือไฟที่ อำเภอเชียงคาน เป็นต้น นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้ว อำเภอเชียงคานยังมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชมความสวยงามของธรรมชาติ และวิถีชีวิตของคนในชุมชนริมโขง ถือเป็นอำเภอที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น อำเภอเชียงคานจังหวัดเลยจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังในจังหวัดเลยอีกสถานที่หนึ่งที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแบบ ให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยว ที่เด่นๆ คือ ถนนคนเดินเชียงคาน ภูทอก หาดนางคอย แก่งคุดคู้ ทั้งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอเชียงคานที่สำคัญคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรริมโขงประมงพื้นบ้านเชียงคาน ที่ตั้งอยู่ 18/1 หมู่ 1 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจที่มีความร่วมมือของชาวบ้าน เพื่อสร้างรายได้ให้คนในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่เพิ่มขึ้น จากเดิมที่ว่างงานหรือหางานอดิเรกทำ โดยการดูแลนักท่องเที่ยวจะมาจากคนในชุมชนดูแล และทำกิจกรรมต่างๆจนเสร็จสิ้นกิจกรรม โดยมีกิจกรรมดังนี้ (1) ชมพิพิธภัณฑ์ประมงเชียงคาน (2) การล่องเรือกำหนดให้เป็นจุดบริการนักท่องเที่ยว ที่สามารถล่องเรือชมบรรยากาศสองฝั่งไทย-ลาว ริมแม่น้ำโขง และเรียนรู้วิถีประมง โดยมีกลุ่มชาวประมงคอยให้บริการตลอดทริป ตั้งแต่ให้เกร็ดความรู้ พันธุ์ปลาชนิดต่างๆ ในลำน้ำโขง ถ่ายทอดความเป็นมาในอดีต พร้อมด้วยการให้บริการนักท่องเที่ยวล่องเรือจับปลาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านเชียงคาน

ทั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรริมโขงประมงพื้นบ้านโดยมีนายประยูณ แสนแสบ เป็นประธานกลุ่ม ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน มีการบริหารจัดการกลุ่มโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะของคนในกลุ่มที่มีแตกต่างกันออกไป

ในปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกษตรริมโขงประมงพื้นบ้านอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ทรัพยากรบุคคลไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวและสมาชิกในกลุ่มยังขาดทักษะในการสื่อสารและศักยภาพในการทำงานกลุ่มรวมถึงการบริการนักท่องเที่ยวส่งผลให้คุณภาพในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลดลง

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากระบวนการของกลุ่มฯ และความต้องการการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้าน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) เพื่อศึกษากระบวนการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย (2) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้านอำเภอเชียงคานจังหวัดเลย

ผล

ผลการศึกษากระบวนการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ พบว่าภาพรวมในการบริหารจัดการกลุ่มและการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.68 โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การได้รับประโยชน์จากกลุ่มวิสาหกิจความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติงานกับสมาชิกในกลุ่มได้เป็นอย่างดี การทำงานกลุ่มที่มีแบบแผนชัดเจน/เป็นรูปแบบเดียวกัน มีการแบ่งภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เข้าร่วมกลุ่มทุกครั้งที่มีกิจกรรม ได้รับหน้าที่ตรงกับทักษะที่มีอยู่

ผลการศึกษากระบวนการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ พบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรแบบดั้งเดิม (Classical Theory) โดยพัฒนามาพร้อมกับวิชาการด้านสังคมวิทยาและจิตวิทยา ทฤษฎีนี้การศึกษาด้านปัจจัยมนุษย์เพิ่มขึ้น มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคลากรในองค์กร การใช้ทรัพยากรบุคคลในองค์กรให้เกิด ประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงผลผลิตเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้สอดคล้องกับการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ แนวคิดนี้เน้นไปที่ประสิทธิภาพของการทำงานเป็นหลัก และมองข้ามความสำคัญของบุคคลไปมุ่งให้มนุษย์ทำงานให้

บรรลุผลสำเร็จตามกระบวนการควบคุมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลผลิตเป็นสำคัญ ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดมนุษย์สัมพันธ์ โดยมีแนวความคิดว่าการที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยแรงงานคนเป็นสำคัญ แล้วมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการหลากหลายมิติและไร้เหตุผลด้วย ไม่ได้ทำงานเพื่อหวังตอบแทนเรื่องค่าจ้างเพียงอย่างเดียว อีกทั้งมนุษย์ทุกคนยังมีลักษณะที่แตกต่างกัน ฉะนั้นการใส่ใจเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อผลผลิตโดยตรงด้วยเช่นกัน และส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กรได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ พบว่าภาพรวมในมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.43 โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนุเคราะห์งบประมาณในการพัฒนากลุ่ม ต้องการให้จัดการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรภาพ/การพูด/การบริการ ต้องการให้จัดการฝึกอบรมทักษะการบริหารจัดการกลุ่มฯ และต้องการให้จัดอบรมพัฒนาทักษะภาษาในการสื่อสารต่อสาธารณะ ต้องการเครือข่ายในการทำงาน/การแลกเปลี่ยนความรู้ ต้องการให้จัดการอบรมเสริมทักษะอาชีพประมง

วิจารณ์

การศึกษาความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ พบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีของเฮอซเบิร์ก (Herzberg) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่พัฒนามาจากทฤษฎีความต้องการของ Maslow ที่กล่าวถึงความพอใจ และแรงจูงใจเป็นแรงขับให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลโดยปัจจัยตัวแรกคือ ตัวสร้างความพอใจ (Satisfiers) ได้จำแนกความต้องการไว้ คือ เป็นความต้องการที่ต้องการเพิ่มความสามารถในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ ความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นและ

ความต้องการที่จะต้องพัฒนาทัศนคติ บุคลิกภาพ
ในการทำงาน ความต้องการพัฒนาจะเป็นสิ่ง
กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แสวงหาสิ่งต่างๆ
เพื่อสนองความต้องการของตนที่เกิดขึ้นอย่างมี
ขั้นตอน นำไปสู่การฝึกอบรมซึ่งสอดคล้องกับ
แนวคิดของโนลล์ (Malcolm S. Knowles) เป็น
แนวคิดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern
Adult Learning Theory) คือ ความต้องการและ
ความสนใจ (Needs and Interests) ผู้ใหญ่จะถูก
ชักจูงให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากตรงกับความ
ต้องการและความสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
ก็จะเกิดความพึงพอใจ

คำขอบคุณ

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการและความ
ต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนประมงพื้นบ้าน
เชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย งานวิจัยนี้
สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาอย่าง
สูงจาก นายประยูณ แสนแสบ ประธานกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนประมงพื้นบ้านเชียงคาน อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย ที่กรุณาให้ศึกษากลุ่มวิสาหกิจฯ และขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.วิษณุ มะลิตัน ที่ให้ข้อมูลต่างๆที่เอื้อต่อการทำ
การวิจัย จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมี
ประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดี ทั้งหมดนี้
ให้แก่ อาจารย์กิตติศักดิ์ ทองมีทิพย์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิจัย และเหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ
ประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้
ที่เกี่ยวข้องและขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณ
แต่บิดา มารดา และผู้มี พระคุณทุกท่าน สำหรับ
ข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอ
น้อมรับผิดเพียง ผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟัง

คำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็น
ประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สิตสดา. (2551). ทฤษฎีการจัดองค์กร. [เว็บบล็อก].
สืบค้นจาก <https://chetsada.wordpress.com/2008>
(สืบค้นเมื่อ 18 ก.ค. 2565).

พิไลพรรณ อินทรักษา. (2550). การพัฒนาการ
พัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ
ทำงาน. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
เอเซียอาคเนย์).

วชิรวัชร งามละม่อม. (2558). แนวคิดและทฤษฎี
เกี่ยวกับความต้องการ. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก
https://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_9.html (สืบค้นเมื่อ 18 ก.ค. 2565).

ไม่ระบุชื่อผู้เขียน. แนวคิดและทฤษฎีด้านการ
บริหารจัดการ. (2565). [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก
<https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190419-management-concept/> (สืบค้นเมื่อ 18 ก.ค. 2565).

